

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.6.14>
УДК 005.931.11

Наталія Олександрівна ПАР'ЄВА

к.е.н., доцент кафедри, Національний університет "Одеська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9979-7376>
e-mail: n.a.pareva@op.edu.ua

Олександр Олександрович БУКОВСЬКИЙ

к.е.н., старший викладач, Національний університет "Одеська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8696-1819>
e-mail: bukovskyi.o.o@op.edu.ua

Владислав Романович ВІКАРЕНКО

студент, Національний університет "Одеська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7897-8096>
e-mail: vikarenko24@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ РИЗИКІВ

У статті досліджено проблематику вдосконалення системи менеджменту підприємств в умовах глобальних ризиків та кризових явищ за допомогою впровадження дизайн мислення та Lean-менеджменту. Визначено основні проблеми менеджменту з урахуванням сучасних проблем зовнішнього середовища. Проаналізовано особливостей системного менеджменту, систематизовано та сформовано визначення поняття системного менеджменту з урахуванням зарубіжних та вітчизняних досліджень. Визначено роль системного менеджменту у загальній системі керівництва сучасного підприємства. Розглянуто загальні напрями вдосконалення системи менеджменту підприємства. Особливу увагу надано досвіду та перспективам впровадження дизайн мислення та Lean-менеджменту на сучасних підприємствах.

Ключові слова: системний менеджмент, дизайн мислення, lean-менеджмент, менеджмент, економіка, практики керівництва, управління ризиками

ВСТУП

В умовах підвищеної турбулентності економіки дедалі більшого значення набуває необхідність впровадження ефективної системи управління на підприємствах, яка б забезпечувала постійне покращення виробничого процесу та реалізацію заходів з підвищення конкурентоспроможності продукції, товару та організації загалом. Одним з методів ефективного управління є впровадження системи менеджменту, орієнтованої на досягнення результатів, що ґрунтуються на цілях якості, а саме задоволенні потреб та очікувань споживачів, розвитку підприємства та охорони навколишнього середовища.

Мінливий економічний, політичний та соціальний клімат у світі породжує нові виклики та ризики для підприємств, що вимагає від них більш гнучких та ефективних систем менеджменту. Глобалізація економіки, яка змушує бізнес зберігати свою конкурентоспроможність на світовому ринку, є однією з першочергових труднощів. Крім того, компанії повинні підтримувати високий рівень безпеки своїх даних та інформації через зростання кількості технологічних і кіберзагроз. Основними проблемами системного менеджменту виступають проблеми з кадрами, проблеми з новітніми технологіями, проблема недостатнього контролю та проблема відсутності чіткої стратегії.

Велика кількість досліджень щодо впливу кризових явищ на системи управління підприємствами свідчить про інтерес наукової спільноти до цієї проблематики. Так, О. Кравчук, О. Ляпина та О. Остапчук розглядають систему менеджменту як єдину систему, до якої мають бути долучені усі члени організації. Н. Орлова та Н. Ситник відокремлюють інформаційні технології як один з найважливіших аспектів сучасного

керування організацією. С. Шевчук вважає, що системний менеджмент полягає в управлінні організацією як цілісним системним утворенням, включаючи всі її елементи та взаємозв'язки між ними. Одним із ключових висновків цих досліджень є необхідність адаптованості системи управління підприємствами до кризових подій шляхом зміни стратегії управління підприємством, включно із застосуванням методів швидкої адаптації до змін навколишнього середовища та забезпечення гнучкості прийняття рішень.

МЕТА статті – дослідження та обґрунтування необхідності вдосконалення системи менеджменту підприємства в умовах глобальних ризиків та кризових явищ.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є праці провідних вчених, а також матеріали вітчизняних та зарубіжних періодичних видань з проблематики системи менеджменту. У дослідженні застосовано методи аналізу та синтезу, узагальнення, порівняння, системний підхід тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сучасні системи менеджменту функціонують в умовах нестабільності, змін, високого рівня конкуренції та великої кількості, зовнішніх факторів, що негативно впливають. Система менеджменту являє собою сукупність зв'язків загальної цілеспрямованості, – це зв'язки підпорядкованості відповідно до розподілу повноважень на прийняття управлінських рішень. Саме система менеджменту визначає рівень стійкості та здатності підприємства до викликів зовнішнього середовища [1].

Системний менеджмент – це підхід до управління організацією або підприємством, який базується на сис-

темних принципах та методах. Системний менеджмент включає в себе розроблення та впровадження системних стратегій, процесів та процедур з метою досягнення більш ефективного та ефективного управління організацією або підприємством. За допомогою системного менеджменту організація може аналізувати та вдосконалити свої процеси, забезпечувати більшу взаємодію між різними департаментами та забезпечувати більшу відповідність до потреб клієнтів та ринку загалом. Системний менеджмент також включає в себе моніторинг та оцінювання результатів діяльності організації, що дає змогу вчасно коригувати стратегії та процеси з метою досягнення кращих результатів [7].

Необхідно зазначити, що системний менеджмент складається з декількох ключових компонентів, які взаємодіють між собою, щоб забезпечити ефективне та ефективне управління організацією або підприємством. Основні складники системного менеджменту включають [7]:

1. *Стратегічне планування*: розроблення та впровадження стратегій, які відповідають цілям та місії організації та дають змогу їй досягати конкурентної переваги на ринку.

2. *Дизайн та управління процесами*: аналіз та вдосконалення бізнес-процесів, які забезпечують взаємодію між різними департаментами та забезпечують оптимальне використання ресурсів.

3. *Управління якістю*: впровадження систем управління якістю, які забезпечують високу якість продукції

або послуг та задоволення потреб клієнтів.

4. *Управління ресурсами*: планування та керування ресурсами організації, включаючи фінансові, людські та матеріальні ресурси.

5. *Моніторинг та оцінювання результатів*: оцінювання результатів діяльності організації та моніторинг її продуктивності з метою виявлення можливостей для покращення.

6. *Управління ризиками*: ідентифікація та управління ризиками, які можуть виникнути у процесі діяльності організації та її взаємодії з ринком та зовнішнім середовищем.

7. *Керування змінами*: планування та впровадження змін в організації з метою підвищення її ефективності та адаптації до змін

Проведені дослідження свідчать, що більшість світових компаній, які впроваджують та вдосконалюють системний менеджмент знаходяться в Європі та Америці. Саме Американський та Європейський підходи вважаються найбільш конкурентоспроможними у світі. За рахунок високого рівня конкуренції, компанії з цих континентів найчастіше виробляють та впроваджують новітні технології та інструменти. Хоча Європейський та Американський підходи до системного менеджменту мають багато спільного, все ж є деякі відмінності між ними. Визначимо основні особливості у Американському та Європейському погляді на системний менеджмент [8] (табл. 1).

Таблиця 1 – Особливості Американського та Європейського підходів до системного менеджменту (складено авторами за матеріалами [7-9])

Американський підхід	Європейський підхід
Американський підхід до системного менеджменту зосереджений на фінансових аспектах, таких як рентабельність та віддача від інвестицій	Європейські компанії більше зосереджуються на соціальній відповідальності та екологічних питаннях.
У США більше уваги приділяється конкурентному середовищу та можливостям розвитку бізнесу.	Європейський підхід до системного менеджменту може бути більш зосередженим на дотриманні законодавчих вимог, таких як вимоги до захисту даних, відповідальності за продукти тощо.
Американський підхід до системного менеджменту може бути більш орієнтованим на ризик та швидкість прийняття рішень.	Європейський підхід може бути більш консервативним та обережним відносно ризиків.
У США з початку появи системного менеджменту більш поширено горизонтальні організаційні структури.	В Європі більш поширені вертикальні організаційні структури.

Загалом обидва підходи мають багато спільних рис та базуються на загальних принципах системного менеджменту. Однак різні підходи мають власні особливості залежно від конкретних потреб та характеристик компанії чи організації [9].

Вітчизняні вчені слідкують за світовими тенденціями та досліджують проблематику системного менеджменту з самого початку його появи. Так, вони вважають, що системний підхід в менеджменті є важливим для розвитку та ефективного функціонування будь-якої організації; він дає змогу бачити організацію як цілісну систему, в якій кожен елемент взаємодіє з іншими елементами, що уможливує краще розуміти процеси та взаємозв'язки всередині організації. Вчені відзначають важливість управління якістю та стандартизації процесів в системному менеджменті, що уможливує підвищувати ефективність та зменшувати витрати в організації [1, 2].

Проведене дослідження свідчить, що системний підхід у менеджменті є ключовим для досягнення успіху та ефективності в будь-якій організації; системний підхід дає змогу керівникам організації зорієнтуватися на головні цілі та задачі, які потрібно досягти, та застосовувати різноманітні методи та інструменти для їх досягнення; системний підхід є необхідним для ефективного управління будь-якою організацією, він дає змогу бачити організацію як цілісну систему, в якій кожен елемент взаємодіє з іншими елементами з метою кращого розуміння процесів та взаємозв'язків всередині організації; системний менеджмент полягає в управлінні організацією як цілісним системним утворенням, включаючи всі її елементи та взаємозв'язки між ними; основними елементами системного менеджменту є: визначення стратегії та мети організації; розроблення та впровадження планів дій; контроль та аналіз результатів; постійне вдосконалення та опти-

мізація процесів. Застосування системного підходу у менеджменті дає змогу підвищити якість та ефективність роботи організації, зменшити витрати та ризики, а також забезпечити стабільний та успішний розвиток [3, 6].

Одним з інноваційних інструментів із вдосконалення системи менеджменту є дизайн мислення, що широко застосовується транснаціональними корпораціями. Багато компаній надають перевагу дизайну мислення для створення інноваційних продуктів, розв'язання проблем та покращення користувальницького досвіду.

Необхідно зазначити, що вітчизняні вчені відносяться до системного менеджменту як до важливої галузі управління організаціями та активно досліджують і розробляють нові інструменти для її вдосконалення. Вони наголошують, що дизайн-мислення дає змогу знайти творчі рішення та інновації в різних сферах життя: бізнес, освіта, медицина або соціальна сфера. Вчені вважають, що дизайн-мислення допомагає зосередитись на реальних потребах та проблемах людей, які користуються продуктом або послугою і знайти оптимальне рішення для їх вирішення. Дизайн-мислення допомагає розвивати креативні та інноваційні навички у контексті пошуку створювати різні варіанти, тестувати ідеї та знаходити оптимальний варіант. Цей підхід дає змогу розвивати творчість та інноваційність, які стають ключовими факторами для успіху в будь-якій галузі. Дизайн-мислення допомагає знайти творчі рішення та інновації в різних сферах, розвиває креативні та інноваційні навички, та забезпечує успіх в сучасному світі [5-7].

Системний підхід до управління дає змогу враховувати взаємозв'язки між елементами системи та зовнішнім середовищем, що дає змогу отримувати більш повне та комплексне розуміння функціонування організації загалом. Далі наведемо основні напрями розвитку вдосконалення системи менеджменту на сучасних підприємствах (рис. 1).

Рис. 1. Напрями вдосконалення системи менеджменту (складено за матеріалами [5-7])

За усіма вищеперерахованими напрямами вдосконалення системи менеджменту необхідно зазначити доцільність та фінансову прибутковість на кожного окремого підприємстві у відповідній галузі.

Системність менеджменту припускає функціонування усіх ланок підприємства як одного організму. Відтак, саме система менеджменту визначає гнучкість компанії та її здатність адаптуватися до умов ринку. Окрім гнучкості загальної системи менеджменту, популярності набуває також різноманітні гнучкі підходи до окремих проектів, такі як Agile тощо.

Необхідно зазначити, що в Україні історія впровадження системного менеджменту досить молода, оскільки після державної незалежності України стало необхідним розпочати будівництво нової економіки на засадах ринкової орієнтації. Так, одна з перших

компаній, яка застосовувала системний менеджмент в Україні, стала Міжнародна атомна енергетична корпорація "Енергоатом". Компанія впроваджувала системний підхід до управління в 1990-х рр., щоб покращити ефективність своїх операцій та забезпечити безпеку ядерної енергетики. Іншою компанією, яка застосовувала системний підхід до управління, була "АрселорМіттал Кривий Ріг". Компанія впровадила системний менеджмент в 2000-х рр., щоб забезпечити ефективну виробничу діяльність та впровадити стандарти якості ISO. Також, компанії "Укртелеком" та "Південноукраїнська АЕС" успішно застосовують системний підхід до управління у своїй діяльності. Загалом більшість великих українських компаній поступово впроваджують системний підхід до управління, щоб забезпечити ефективну діяльність та конкурентоздатність на ринку [2-5].

У сучасних умовах вітчизняні невеликі підприємства намагаються «вижити» у важких умовах конкуренції з великими компаніями. Зокрема, здебільшого саме якість системи менеджменту визначає здатність таких підприємств здобувати свою частку ринку. Отже, розглянемо основні проблеми, з якими стикаються українські підприємці:

1. *Недостатня увага до системного менеджменту.* У більшості вітчизняних компаній системний менеджмент не є пріоритетною задачею, і це може призвести до недостатнього розвитку управлінських процесів та систем.

2. *Недостатній рівень кваліфікації менеджерів.* Більшість менеджерів у вітчизняних компаніях не мають достатньої кваліфікації та навичок у системному менеджменті, що може обмежити ефективність управління.

3. *Недостатнє застосування сучасних методів управління.* У вітчизняних компаніях не завжди застосовуються сучасні методи управління, такі як Lean, Six Sigma, Agile тощо. Це може обмежувати ефективність управління та знижувати продуктивність.

4. *Проблеми зі стандартизацією процесів.* У вітчизняних компаніях часто немає чітких стандартів для управління процесами, що може призводити до неправильного розподілу ресурсів та недосягнення поставлених цілей.

5. *Проблеми з ефективністю бізнес-процесів.* У вітчизняних компаніях часто є проблеми з ефективністю бізнес-процесів, що може призводити до зниження якості продукту або послуги, а також до збільшення витрат.

6. *Відсутність системи контролю за якістю.* У деяких вітчизняних компаніях немає системи контролю якості продукту або послуги, що може призводити до недовіри споживачів та втрати ринкової позиції.

Часто саме недостатня увага до системного менеджменту є першопричиною таких проблем, як відсутність системи контролю за якістю та проблеми зі стандартизацією процесів [3-7].

Трансформації системного менеджменту можуть відбуватися за допомогою різноманітних процесів і залежати від конкретної організації та її вимог. Перехід від звичайних практик управління до більш адаптивних і гнучких є однією з основних тенденцій у системному управлінні. Одним із механізмів адаптації до мінливих

умов ринку є впровадження різноманітних інноваційних технологій, таких як Lean Management, що спрямовано на підвищення рентабельності і ефективності процесів, і Design Thinking, який зосереджується на вирішенні проблем і розробленні нових товарів і послуг.

Активна робота з вищим керівництвом і персоналом підприємства є важливою для успішного впровадження методів Lean. Знання керівництвом фундаментальних концепцій цієї технології та кінцевих цілей, яких вона може допомогти підприємствам досягти, значно впливає на успішність її впровадження. Для цього застосовуються різноманітні інструменти, такі як Value Stream Mapping, Kaizen, Kanban та інші, які дають змогу зменшувати витрати, виявляти та виправляти неефективність бізнес-процесів та підвищувати якість продукту або послуги.

Робоча сила підприємств може бути більш охочою сприймати зміни та брати участь у максимізації результатів підприємства в умовах воєнного конфлікту, непередбачуваного економічного клімату та тривоги стосовно свого особистого та професійного майбутнього. І навпаки, це стає досить складним, коли численні зміни відбуваються одночасно та в різних бізнес-операціях. Доцільно зосередити зусилля команди компанії на кількох видах діяльності на початку впровадження кожного окремого компонента цієї технології, причому кількість цих обов'язків зростатиме, якщо початкові завдання буде успішно виконано. У результаті застосування Lean Management організації можуть досягнути більшої ефективності, знизити витрати, підвищити якість продукту та забезпечити більш задоволеного клієнта. Цей підхід дає змогу організаціям стати більш конкурентоспроможними та адаптивними до змін на ринку.

Дизайн-мислення (Design Thinking) – підхід, що вже набув популярності на Заході й отримує все більшу підтримку серед вітчизняного бізнесу, є одним зі способів підвищення ефективності висування нових ідей та групової творчості загалом.

Ключовими етапами дизайн-мислення є: емпатія, що розміщує проблемну сферу клієнтів у контексті; формулювання керівного твердження (погляд); генерація та відбір ідей; створення прототипів потенційних рішень й їхнє тестування разом із клієнтами. Ці кроки необов'язково виконуються за порядком; як правило, команди повинні повертатися до попередніх кроків кілька разів, доки не буде знайдено потрібну відповідь. Підхід дизайн-мислення зазвичай застосовується для розв'язання складних проблем, які потребують творчого підходу. Цей підхід може бути застосовано у різних сферах, таких як дизайн продуктів, розроблення програмного забезпечення, управління бізнесом, розвиток міського середовища тощо. Застосування дизайн-мислення підвищує здатність продукту чи послуги бути інноваційними та конкурентоспроможними, сприяє розвитку творчого мислення та гарантує, що користувачі

більше задоволені застосуванням продукту чи послуги.

Одне з досліджень, проведених компанією IBM, показало, що компанії, які застосовують дизайн-мислення, отримують більше прибутку, ніж компанії, які його не застосовують. Відповідно до цього дослідження, компанії, які застосовують дизайн-мислення, мають в 2,2 рази більше шансів досягти високої фінансової продуктивності. Інше дослідження, проведене компанією McKinsey & Company, показало, що компанії, які застосовують дизайн-мислення, зазвичай мають кращі показники із залучення та утримання клієнтів, а також розвитку нових продуктів та послуг. Дослідження також показали, що дизайн-мислення може забезпечити великий вплив на процеси розроблення продуктів та послуг, покращити комунікацію в командах та залучення користувачів до розроблення продукту. Одним зі зразків успішного впровадження дизайн мислення є компанія Airbnb, яка застосовує цей метод для розвитку своєї бізнес-моделі та покращення користувацького досвіду.

ВИСНОВКИ

Отже, глобальні кризові явища актуалізують необхідність модифікації теоретичних принципів менеджменту на рівні окремих суб'єктів господарювання – з ухваленням низки змін у структурі об'єктів аналізу та моніторингу доквілля, підвищенням взаємозв'язку між елементами системи управління та розвитком динамізму управління.

Впровадження інформаційних технологій є важливим етапом у системному менеджменті, який дає змогу забезпечити ефективну та продуктивну роботу організації в умовах сучасного бізнесу. Інформаційні технології дають змогу автоматизувати різноманітні процеси та забезпечувати швидкий та точний обмін інформацією між різними підрозділами та працівниками організації. Зокрема, за допомогою інформаційних технологій можна забезпечити: ефективне управління процесами та ресурсами організації; швидкий та точний облік фінансових операцій та фінансових результатів діяльності; автоматизацію процесів прийняття рішень та аналізу даних; покращення взаємодії зі споживачами та партнерами організації.

Внутрішнє ускладнення об'єктів управління, зростання і розгалуженість зв'язків, швидке і безперервне зростання обсягів інформації, нестабільність зовнішнього середовища, загострення конкуренції сприяють необхідності застосування системного підходу до управління підприємством. Професійно сформована система менеджменту на підприємстві є одним з вирішальних факторів сталого розвитку підприємства у конкурентному середовищі, яку спрямовано на безперервну підтримку працездатності самої системи, підвищення її конкурентоспроможності, стабільності та розвитку загалом.

Список використаних джерел

1. Продіус О.І., Гижича М.В. Реінжиніринг управління бізнес-процесами підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 34. С. 167-173.
2. *Менеджмент і безпека в умовах війни: теоретичні та прикладні аспекти*: матеріали-науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 13 травня 2022 р.) / упоряд. В.С. Бліхар. Львів, 2022. 348 с.
3. Продіус О.І. Проблеми та перспективи інклюзивного розвитку в умовах глобалізації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Т. 30 (69). № 4. С. 71-75.

4. Климчук О.В. Сучасні процеси розвитку в Україні інформаційних систем і технологій в управлінні підприємствами. *Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та стратегії розвитку України: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції* / ред. колегія: О.С. Волошкіна та ін. Київ, 2021. С. 199-201.

5. Янчук Т.В. Значення механізму впровадження інформаційних технологій у господарський процес діяльності підприємств. *Економіка і організація управління*. 2016. № 4 (24). С. 269-276.

6. Орлова Н.С., Мохова Ю.Л. Впровадження інформаційних технологій в систему корпоративного управління. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2017. № 3. С. 355-365.

7. Риженко О.М. Особливості впровадження концепції leanmanagement на металургійному підприємстві. *Review of transport economics and management*. 2021. № 6 (22). С. 60–71.

8. Продіус О.І., Ілінчук О.І. Управління якістю як фактор підвищення конкурентоспроможності продукції. *Причорноморські економічні студії*. 2017. №18. С. 89-93.

9. A Brief History of Lean. Lean Enterprise Institute. URL: <https://www.lean.org/explore-lean/a-brief-history-of-lean>

References

1. Prodius O.I., Hyzhytsia M.V. Reengineering of enterprise business process management. *Market infrastructure*. 2019. Issue 34. pp. 167-173. [in Ukrainian].

2. *Management and security in conditions of war: theoretical and applied aspects: materials of the scientific-practical internet conference* (Lviv, May 13, 2022) / ed. V.S. Blikhar. Lviv, 2022. 348 p. [in Ukrainian].

3. Prodius O.I. Problems and prospects of inclusive development in the conditions of globalization. *Scholarly notes of V. I. Vernadsky Tavri National University. Series: Economics and management*. 2019. Vol. 30 (69). No. 4. pp. 71-75. [in Ukrainian].

4. Klymchuk O.V. Modern processes of development of information systems and technologies in enterprise management in Ukraine. *Actual problems, priority directions and development strategies of Ukraine: theses of reports of the 1st International scientific and practical online conference* / ed. board: O.S. Voloshkina et al. Kyiv, 2021. pp. 199-201. [in Ukrainian].

5. Yanchuk T.V. The importance of the mechanism of introducing information technologies into the business process of enterprises. *Economics and management organization*. 2016. No. 4 (24). pp. 269-276. [in Ukrainian].

6. Orlova N.S., Mikhova Yu.L. Implementation of information technologies in the corporate management system. *Open educational e-environment of a modern university*. 2017. No. 3. pp. 355-365. [in Ukrainian].

7. Ryzhenko O.M. Peculiarities of implementing the concept of lean management at a metallurgical enterprise. *Review of transport economics and management*. 2021. No. 6 (22). pp. 60–71. [in Ukrainian].

8. Prodius O.I., Ilinchuk O.I. Quality management as a factor in increasing product competitiveness. *Black Sea Economic Studies*. 2017. No. 18. pp. 89-93. [in Ukrainian].

9. A Brief History of Lean. Lean Enterprise Institute. URL: <https://www.lean.org/explore-lean/a-brief-history-of-lean>

Nataliia PARIÉVA

PhD in Economics, Associate Professor of department, Odesa Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9979-7376>

e-mail: n.a.pareva@op.edu.ua

Oleksandr BUKOVSKIY

PhD in Economics, Senior Lecturer, Odesa Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8696-1819>

e-mail: bukovskiy.o.o@op.edu.ua

Vladyslav VIKARENKO

student, Odesa Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7897-8096>

e-mail: vikarenko24@gmail.com

IMPROVEMENT OF THE MANAGEMENT SYSTEM OF THE ENTERPRISE UNDER THE CONDITIONS OF GLOBAL RISKS

In the conditions of increased turbulence of the economy, the need to implement an effective management system at enterprises, which would ensure constant improvement of the production process and the implementation of measures to increase the competitiveness of products, goods and the organization as a whole, becomes more and more important. One of the methods of effective management is the implementation of a management system focused on achieving results based on quality goals, namely meeting the needs and expectations of consumers, enterprise development and environmental protection. The changing economic, political and social climate in the world creates new challenges and risks for enterprises, which requires them to have more flexible and effective management systems. Globalization of the economy, which forces business to maintain its competitiveness in the world market, is one of the primary difficulties. In addition, companies must maintain a high level of security of their data and information due to the growing number of technological and cyber threats. The main problems of system management are problems with personnel, problems with the latest technologies, the problem of insufficient control and the problem of the lack of a clear strategy. The article examines the problems of improving the management system of enterprises in the conditions of global risks and crisis phenomena with the help of the implementation of design thinking and Lean management. The main problems of management are defined, taking into account the modern problems of the external environment. An analysis of the features of system management was carried out, the definition of the concept of system management was systematized and formed, taking into account foreign and domestic research. The role of system management in the overall management system of a modern enterprise is determined. The general directions of improvement of the management system of the enterprise are considered. Special attention is paid to the experience and prospects of implementing design thinking and Lean management in modern enterprises.

Keywords: system management, design thinking, lean-management, management, economics, management practices, risk management